

2013. szeptember 12., csütörtök

22. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az Afrikai Uniónak, a Nagy-tavak régiója kormányainak, a Kongói Demokratikus Köztársaság elnökének, miniszterelnökének és parlamentjének, az ENSZ főtitkárának, az ENSZ fegyveres konfliktusokban elkövetett szexuális erőszak kérdésével foglalkozó különmegbízottjának, az ENSZ Biztonsági Tanácsának és az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának, valamint az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlésének.

P7\_TA(2013)0389

## A Közép-afrikai Köztársaságban kialakult helyzet

Az Európai Parlament 2013. szeptember 12-i állásfoglalása a Közép-afrikai Köztársaságról (2013/2823(RSP))

(2016/C 093/28)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Közép-afrikai Köztársaságban zajló politikai-katonai válság megoldásáról szóló 2013. január 11-i libreville-i (Gabon) megállapodásra, amelyet a Közép-afrikai Államok Gazdasági Közössége (ECCAS) állam- és kormányfőinek égisze alatt írtak alá, és amely feltételeket szab meg a Közép-afrikai Köztársaságban zajló válság lezárására,
- tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának a Közép-afrikai Köztársaságban kialakult helyzetről szóló, 2013. augusztus 14-i jelentésére, valamint az Egyesült Nemzeteknek a közép-afrikai béke megszilárdítását elősegítő Integrált Béketeremtő Hivatala (Binuca) elnökének, a humanitárius ügyekben illetékes főtitkárhelyettesének és emberi jogokkal foglalkozó főtitkárhelyettesének jelentéseire,
- tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának 2013. január 24-i 2088(2013) számú határozatára, az ENSZ Biztonsági Tanácsának a Közép-afrikai Köztársaságról szóló nyilatkozatára, és felkérve a Biztonsági Tanácsot, hogy támogassa az afrikai vezetésű új műveletet,
- tekintettel az Afrikai Unió Béke- és Biztonsági Tanácsának 2013. július 19-i határozatára, amelyben engedélyezi az afrikai vezetésű békétámogató művelet 2013. augusztus 1-jétől érvényes megkezdését,
- tekintettel a Közép-afrikai Államok Gazdasági Közössége (ECCAS) állam- és kormányfőinek 2012. december 21-én, 2013. április 3-án és 2013. április 18-án N'Djaménában (Csád) tartott rendkívüli csúcstalálkozóira, és az azokon hozott határozatokra, amelyek értelmében egy jogalkotási és alkotmányozó hatáskörrel rendelkező Átmeneti Nemzeti Tanácsot alakítanak, és a Közép-afrikai Köztársaság átállási folyamatára vonatkozó ütemtervet fogadnak el,
- tekintettel a nemzetközi kapcsolattartó csoport 2013. május 3-i brazzaville-i (Kongó) ülésére, amelyen érvényesítették az átállási ütemtervet, és speciális alapot hoztak létre a Közép-afrikai Köztársaság támogatására,
- tekintettel a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének a Közép-afrikai Köztársaságban kialakult helyzetről szóló 2012. december 21-i, 2013. január 1-jei és 11-i, 2013. március 25-i, 2013. április 21-i és 2013. augusztus 27-i nyilatkozatára,
- tekintettel az EU humanitárius segélyekkel és polgári védelemmel foglalkozó biztosának a Közép-afrikai Köztársaságban legutóbb kirobbant konfliktusról szóló 2012. december 21-i nyilatkozatára,
- tekintettel az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlésnek a Közép-afrikai Köztársaságról szóló 2013. június 19-i állásfoglalására,

2013. szeptember 12., csütörtök

- tekintettel az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának a Közép-afrikai Köztársaságról szóló 2012. december 27-i, 2013. január 4-i és 11-i sajtónyilatkozataira,
  - tekintettel Ban Ki-Munnak, az Egyesült Nemzetek Szervezete főtitkárának 2012. december 26-i nyilatkozatára, amelyben elítélte a lázadók által végrehajtott támadásokat, és valamennyi felet sürgette, hogy tartsák magukat az ECCAS által 2012. december 21-én N'Djaménában hozott határozatokhoz, valamint 2013. augusztus 5-i nyilatkozatára, amelyben felszólít arra, hogy az emberi jogok súlyos megsértései a Közép-afrikai Köztársaságban ne maradjanak büntetlenül, és helyezzenek kilátásba szankciókat,
  - tekintettel Navanethem Pillay, az ENSZ emberi jogi főbiztosának 2013. április 16-i nyilatkozatára, amelyben felszólít az erőszak befejezésére és a jogállamiság helyreállítására az országban,
  - tekintettel Nkosazana Dlamini-Zuma, az Afrikai Unió Bizottsága elnökének a Közép-afrikai Köztársaságban kialakult helyzetről szóló 2012. december 12-i, 19-i és 31-i nyilatkozataira,
  - tekintettel a felülvizsgált Cotonoui Megállapodásra,
  - tekintettel az Európai Parlamentnek a Közép-afrikai Köztársaságban kialakult helyzetről szóló, 2013. január 17-i állásfoglalására <sup>(1)</sup>,
  - tekintettel eljárási szabályzata 122 cikkének (5) bekezdésére és 110. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel a Seleka-koalíció néhány egységének 2013. március 24-i katonai győzelme és hatalomra kerülése óta mind a fővárosban, mind vidéken kontrollálatlanul terjednek a jogtalanságok, az erőszakos cselekedetek, a bűncselekmények, a fizikai bántalmazások, a lopások, a fosztogatások és az emberi jogok egyéb jellegű megsértésének esetei;
- B. mivel 2013. augusztus 20-án a Seleka által vezetett leszerelési művelet Boy-Rabe területen, amely François Bozizé, volt elnök követőinek uralma alatt áll, 11 ember megöléséhez, több tucat megsebesítéséhez vezetett, és a műveletet fosztogatás kísérte;
- C. mivel 2013. augusztus 28-án Banguiból 5 000 ember menekült a Közép-afrikai Köztársaság legnagyobb nemzetközi repülőterére, hogy elmeneküljenek a korábbi lázadók fosztogatásai elől, és körülbelül 18 órán keresztül elfoglalták a kifutópályát;
- D. mivel fennáll annak a veszélye, hogy a François Bozizé, megbukott elnökhöz hű korábbi közép-afrikai fegyveres erők tevékenységei miatt kiújulnak az ellenségeskedések, és mivel a vallások közötti feszültségeket eszközként használják, ami nagy veszélyeket rejt;
- E. mivel 2013. szeptember 4-én a Bangui Bíróság főügyésze 10 év börtönbüntetést kért 24 korábbi Seleka-lázadóra, akiket a Közép-afrikai Köztársaságban elkövetett visszaélésekkel foglalkozó tárgyaláson első fokon elítéltek;
- F. mivel az emberi jogok tiszteletben tartása az Európai Unió alapértékének számít, és a Cotonoui Megállapodásnak is alapvető eleme;
- G. mivel az emberi jogok megsértéséért és a háborús bűnökért felelős személyek elleni eljárás mellőzése a büntetlenség légkörének kialakulását segíti elő, és ösztönzi az újabb bűncselekmények elkövetését;
- H. mivel a Nemzetközi Büntetőbíróság főügyésze 2013. augusztus 7-én másodszorra is figyelmeztetést adott, hogy a Közép-afrikai Köztársaságban elkövetett bűncselekmények a Nemzetközi Büntetőbíróság joghatósága alá eshetnek, és hivatala szükség esetén büntetőeljárást indít;
- I. mivel az erőszak újabb elvándorlási hullámot idéz elő a népesség körében, és az ENSZ humanitárius segítségnyújtás koordinálásáért felelős hivatalának becslései szerint a népesség egyharmada elhagyta lakóhelyét és alultáplált, 1,6 millió embernek égető szüksége van a segítségre, közülük 200 000-nek egészségügyi ellátásra van szüksége, 484 000 súlyos élelmiszerhiánnyal küzd, 206 000 lakóhelyét elhagyni kényszerült, 60 000 pedig a szomszédos országokban talált menedéket; továbbá 650 000 gyermek nem jár iskolába, mivel a fegyveres csoportok iskolákat szálltak meg, és a fegyveres erők és csoportok 3 500 gyereket besoroztak;

<sup>(1)</sup> Elfogadott szövegek, P7\_TA(2013)0033.

**2013. szeptember 12., csütörtök**

- J. mivel a kameruni hatóságok 2013. augusztus 21-én ideiglenesen lezárták a Közép-afrikai Köztársasággal közös határukat, miután a Seleka-hoz tartozó lázadók állítólag megtámadták Toktoyo határvárost és megölték egy kameruni határőrt; mivel bár a határok újra nyitva állnak, a kamionsofőrök továbbra is vonakodnak átlépni a Közép-afrikai Köztársaság határát az egyre romló biztonsági körülmények miatt;
- K. mivel a Közép-afrikai Köztársaság gazdasági és társadalmi kihívásokkal szembesül, mivel a köz- és magánszektor kirabolták és tönkretették, ami súlyosan veszélyezteti az ország közigazgatását és gazdasági szerkezetét, valamint társadalmi zavargásokat okoz; mivel a kórházak nagy részét is kifosztották, ami katasztrofális egészségügyi helyzetet teremtett az országban;
- L. emlékeztet, hogy továbbra is a libreville-i megállapodás képezi az átmeneti intézkedések alapját; mivel a 18 hónapos átmeneti időszak lezárásaként szabad, demokratikus, átlátható és szabályos választásokat kell rendezni, ám az államfő, a miniszterelnök és az átmeneti kormány tagjai, valamint az Átmeneti Nemzeti Tanács (ÁNT) vezetőségének tagjai azon nem indulhatnak;
- M. mivel az ECCAS 2013. április 3-i csúcstalálkozója létrehozta az ÁNT-t, és mivel 2013. április 18-án ütemtervet fogadott el annak összetételéről és működéséről;
- N. mivel 2013 májusában nemzetközi kapcsolattartó csoportot hoztak létre a Közép-afrikai Köztársaságot sújtó ismétlődő problémák tartós megoldását célzó regionális, kontinentális és nemzetközi erőfeszítések koordinálására;
- O. mivel a Cotonoui Megállapodás értelmében az Európai Unió rendszeres politikai párbeszédet folytat a Közép-afrikai Köztársasággal, és annak legfőbb adományozója is, és mivel 2013. július 8-án úgy határozott, hogy 8 millió euróval megemeli az országnak nyújtott humanitárius segély összegét, amely így eléri a 20 millió eurót; mivel ez az uniós segély nem lesz elegendő, és mivel más nemzetközi partnereknek is részt kell vállalniuk a segélyezésből;
- P. mivel a Közép-afrikai Köztársaság több évtizedes instabilitást és politikai nyugtalanságot élt meg függetlenségének 1960-ban történt kikiáltása óta; mivel annak ellenére, hogy az ország gazdag természeti erőforrásokban (faanyagok, arany, gyémánt, urán stb.), a Közép-afrikai Köztársaság a humán fejlettségi mutató tekintetében 187 ország közül csupán a 179. helyen áll, lakosságának mintegy 70 %-a a szegénységi küszöb alatt tengődik, és továbbra is a világ egyik legszegényebb országa;
1. elítéli a Seleka-koalíció fegyveres erőinek 2013. március 24-i alkotmányellenes hatalomátvételét;
  2. mély aggodalmát fejezi ki a Közép-afrikai Köztársaságban kialakult helyzet miatt, amelyet a jog és a rend teljes összeomlása, illetve a jogállamiság hiánya jellemez; elítéli a legutóbbi erőszakos cselekményeket, amelyek még az ország legalapvetőbb szolgáltatásait is tovább rombolták, és súlyosbították a teljes népességet érintő, már amúgy is rettenetes humanitárius helyzetet;
  3. felhívja a Közép-afrikai Köztársaság hatóságait, hogy hozzanak konkrét intézkedéseket a polgári lakosság védelmére, vessenek véget annak, hogy fegyveres csoportok gyermekeket toboroznak és használnak fel, és állítsák helyre a biztonságot és a közrendet, illetve az alapvető elektromos és vízszolgáltatásokat;
  4. határozottan elítéli a humanitárius jog súlyos, illetve az emberi jogi normák széles körű, a Seleka egységei által elkövetett megsértésének eseteit, ideértve a törvénytelen kivégzéseket, az azonnali kivégzéseket, az erőszakos eltüntetéseket, az önkényes letartóztatásokat és fogva tartásokat, a kínzást, a szexuális és a nemi alapú erőszakot, valamint a gyermekkatonák toborzását;
  5. felhívja a Közép-afrikai Köztársaság hatóságait és valamennyi érdekelt felet, hogy foglalkozzanak az ország ismétlődő válságainak strukturális okaival, és működjenek együtt a libreville-i megállapodás végrehajtása érdekében, amely feltételeket szab meg az országban zajló átmenetre és az alkotmányos rend visszaállítására, a tartós béke és a demokratikus megoldások elérésének céljával;
  6. felhívja a nemzetközi partnereket, hogy teljes mértékben támogassák közös erőfeszítéseiket a biztonság, a humanitárius segély és a jogállamiság létrehozása terén; felhívja az ENSZ Biztonsági Tanácsát, hogy sürgős jelleggel vizsgálja meg az Afrikai Unió arra irányuló kérését, hogy támogassa a békefenntartó misszió 3 600 fős katonai és polgári személyzetét a Közép-afrikai Köztársaságban;
  7. támogatja, hogy a közép-afrikai béke megszilárdítását elősegítő misszió (Micopax) helyét a Közép-afrikai Köztársaságban az afrikai vezetésű nemzetközi misszió (AFISM-CAR) veszi át, amelynek az ENSZ égisze alatt kell teljesítenie a küldetését;

2013. szeptember 12., csütörtök

8. üdvözlí az ECCAS államfőinek döntését, amely szerint jelentősen növelik a közép-afrikai többnemzetiségű haderő (FOMAC) méretét, és megfelelő megbízatást fogadnak el a misszióhoz, amely hozzájárul a Közép-afrikai Köztársaság biztosításához; aggodalmát fejezi ki ugyanakkor amiatt, hogy bár 1 300 fős haderőt telepítettek a Közép-afrikai Köztársaságba, az sem tudta megakadályozni, hogy az ország a jogtalanság állapotába süllyedjen; rámutat, hogy a Közép-afrikai Köztársaság rosszabbodó helyzete regionális instabilitáshoz vezethet;

9. felszólít arra, hogy különösen az emberi jogi jogsértések, háborús bűncselekmények, emberiesség elleni bűncselekmények elkövetőit, valamint a nők elleni szexuális erőszakot elkövetőket és a gyermekkatonákat toborzókat jelentsék fel, azonosítsák, vonják büntetőjogi felelősségre, és büntessék meg a nemzeti és nemzetközi büntetőjoggal összhangban; rámutat ezzel kapcsolatban, hogy a Közép-afrikai Köztársaság helyzete már a Nemzetközi Büntetőbíróság előtt van, és hogy a Bíróság alapokmánya értelmében a népirtás, az emberiesség elleni bűnök vagy a háborús bűnök nem évülnek el;

10. üdvözlí a Közép-afrikai Köztársaság döntését, miszerint programot indít a nem engedélyezett fegyverek begyűjtésére, válaszul a súlyosan instabil országban tapasztalható erőszakra és kihágásokra; sürgeti a kormányt, hogy tegye kötelezővé ezt az intézkedést;

11. tudomásul veszi, hogy közös vizsgálóbizottságot hoztak létre a Seleka hatalomátvétele óta történt atrocitások kivizsgálására, és felhívja a bizottságban részt vevő valamennyi felet, hogy működjenek együtt a nemzeti megbékélés elősegítése érdekében;

12. szükségesnek tartja továbbá, hogy a konfliktusok következményeivel is foglalkozzanak, különösen a hadsereg és a biztonsági erők reformja, a lefegyverzés, a korábbi fegyveresek leszerelésére és társadalmi reintegrálására irányuló intézkedések, a menekültek hazatelepítése, a belső menekültek otthonukba történő visszatérése, valamint életképes fejlesztési programok végrehajtása révén;

13. meg van róla győződve, hogy egy, a bevételek állami költségvetésen keresztül megvalósuló igazságos elosztását is magában foglaló átfogó politikai megoldás alapvető fontosságú abban, hogy megoldásokat találjanak a válságra, és előkészítsék a régió fenntartható fejlődését; felhívja az ENSZ főtitkárát, hogy jelöljön ki szakértői bizottságot a Közép-afrikai Köztársaság mezőgazdasági és ásványi erőforrásai kiaknázásának vizsgálatára annak céljából, hogy létrejöjjön egy olyan jogi keret, amelynek segítségével az ország lakossága részesülhet az erőforrásaiból;

14. üdvözlí az Unió növekvő támogatását a Közép-afrikai Köztársaságban tapasztalható humanitárius válság kezelésében, és felhívja az Uniót és tagállamait mint az ország legfőbb adományozóit, hogy növeljék a többi adományozóval és a nemzetközi szervezetekkel való koordinációt a sürgős humanitárius szükségletek megfelelő kielégítése, illetve a Közép-afrikai Köztársaság népe szenvedésének enyhítése céljából; kéri, hogy rendezzenek nemzetközi találkozót a Közép-afrikai Köztársaságról az ENSZ Közgyűlésével párhuzamosan New Yorkban 2013 szeptemberében;

15. kéri a nemzetközi műveletek – a Közép-afrikai Köztársasággal egyetértésben történő – fokozását az Úr Ellenállási Hadserege tagjainak elfogása érdekében, hogy véget vessenek az e bűnözői csoport által elkövetett pusztításoknak;

16. felhívja a Közép-afrikai Köztársaság hatóságait, hogy tartsa be a Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútumában lefektetett kötelezettségeket, amely dokumentumot az ország is aláírta;

17. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Európai Bizottság alelnökének/ az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az ENSZ Biztonsági Tanácsának és főtitkárának, az Afrikai Unió intézményeinek, az ECCAS-nak, az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlésnek és az Európai Unió tagállamainak.